

ΠΑΝΕΛΛΑΔΙΚΕΣ ΕΞΕΤΑΣΕΙΣ
ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ ΣΤΗ ΧΗΜΕΙΑ ΠΡΟΣΑΝΑΤΟΛΙΣΜΟΥ
14/06/2019

ΘΕΜΑ Α

A1 β

A2 γ

A3 α

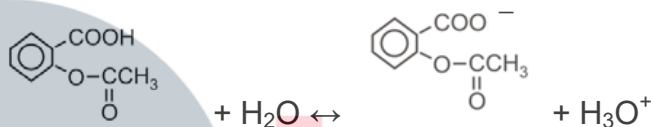
A4 γ

A5 β

ΘΕΜΑ Β

B1

α)

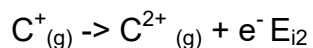
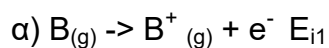

β) Στο στομάχι το pH=1,5 άρα [H₃O⁺]= 10^{-1,5} M

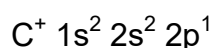
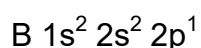
Στο λεπτό έντερο το pH=8 άρα [H₃O⁺]= 10⁻⁸ M

Στο στομάχι επομένως η επίδραση κοινού ιόντος θα είναι πιο έντονη με αποτέλεσμα η ισορροπία της ασπιρίνης, λόγω Le Chatelier, να είναι περισσότερο μετατοπισμένη αριστερά με αποτέλεσμα να βρίσκεται σε μεγαλύτερη ποσότητα η μη ιοντισμένη της μορφή. Επομένως, απορροφάται περισσότερο στο στομάχι.

B2

β) Σωστή απάντηση i

Παρατηρούμε ότι και τα δύο έχουν τον ίδιο αριθμό εσωτερικών ηλεκτρονίων δηλαδή 2. Ωστόσο ο C έχει περισσότερα πρωτόνια στον πυρήνα του επομένως έχει μεγαλύτερο πυρηνικό φορτίο και μικρότερη ατομική ακτίνα εφόσον υπάρχει μεγαλύτερη έλξη μεταξύ πυρήνα και εξωτερικών ηλεκτρονίων.

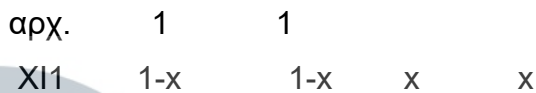
B3

Σωστή απάντηση η 2.

Παρατηρούμε ότι η καμπύλη Y έχει μικρότερη κλίση από την X γεγονός που σημαίνει ότι η αντίδραση γίνεται πιο αργά. Επίσης, παρατηρούμε ότι στην καμπύλη Y παράγεται μεγαλύτερη ποσότητα O₂. Με την προσθήκη διαλύματος H₂O₂ 0,1 M έχουμε:

α) Την μείωση της συγκέντρωσης του αρχικού διαλύματος H₂O₂ 1M [c₁V₁+c₂V₂=c₃(V₁+V₂)] η οποία έχει σαν αποτέλεσμα τη μείωση της ταχύτητας.

β) Τα επιπλέον mol που θα προστεθούν με το νέο διάλυμα θα έχουν ως αποτέλεσμα την παραγωγή επιπλέον ποσότητας O₂ λόγω στοιχειομετρίας.

B4

$$K_c = \frac{[CO_2]}{[CO]} \Rightarrow K_c = \frac{\frac{x}{V}}{\frac{1-x}{V}} \Rightarrow K_c = \frac{x}{1-x} \quad (1)$$

$$K_c = \frac{[CO_2]}{[CO]} \Rightarrow K_c = \frac{\frac{1-y}{V}}{\frac{y}{V}} \Rightarrow K_c = \frac{1-y}{y} \quad (2)$$

Εφόσον η θερμοκρασία είναι ίδια και οι K_c θα είναι ίδιες οπότε από σχέσεις (1) και (2)

$$\frac{x}{1-x} = \frac{1-y}{y} \Rightarrow xy = (1-x)(1-y) \Rightarrow x+y=1 \Rightarrow x=1-y$$

Επομένως στη XI1 έχουμε 1-x=1-(1-y)=1-1+y=y mol CO όσα έχουμε και στη XI2

β) Επειδή η χημική ισορροπία είναι δυναμική ισορροπία, το ισότοπο O* θα βρίσκεται στο PbO, στο CO και στο CO₂.

Γ3

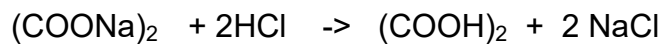
Έστω x mol $\text{CH}_3\text{CH}(\text{OH})\text{COONa}$

y mol $(\text{COONa})_2$

$n_{\text{HCl}}=0,5$ mol

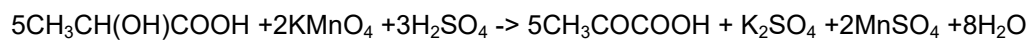
x mol x mol x mol

y mol $2y$ mol y mol

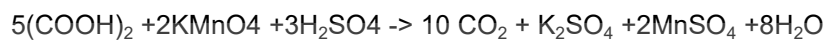
$$x+2y=0,5 \quad (1)$$

$n_{\text{KMnO}_4}=0,4 \cdot 0,3=0,12$ mol

5 mol 2 mol

x mol $2x/5$ mol

5 mol 2 mol

y mol $2y/5$ mol

$$2y/5+2x/5=0,12 \Rightarrow x+y=0,3 \quad (2)$$

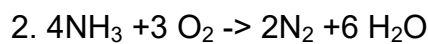
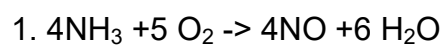
Από την (1) και (2)

$y=0,2$ mol

$x=0,1$ mol

ΘΕΜΑ Δ

Δ1

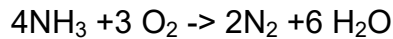
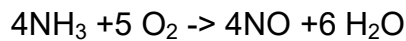

NH_3 : αναγωγική ουσία, διότι το άζωτο οξειδώνεται από -3 σε 0 και προκαλεί την αναγωγή του οξυγόνου

O_2 : οξειδωτική ουσία, διότι το οξυγόνο ανάγεται από 0 σε -2 και προκαλεί την οξείδωση του αζώτου

Δ2

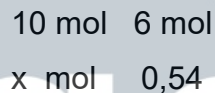
Έστω x mol NH_3 μετατρέπονται σε NO και y mol NH_3 μετατρέπονται σε N_2 .

Αφού το μίγμα έχει όγκο 22,4 L σε STP $x+y/2=1$ (1)

$$n_{\text{KMnO}_4} = 1 \cdot 0,54 = 0,54 \text{ mol}$$

Μόνο το NO αντιδρά με το KMnO_4

$$6x = 0,54 \cdot 10 \Rightarrow x = 0,9 \text{ (2) } \text{άρα}$$

Από (1) και (2) $y = 0,2$

Από τα συνολικά mol της NH_3 $(x+y) = 1,1$ mol

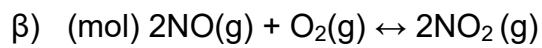
Από τα 1,1 mol NH_3 σε NO μετατρέπονται 0,9 mol

$$\text{άρα } \frac{0,9}{1,1} = \frac{9}{11}$$

$$\text{ΣΗΜΕΙΩΣΗ αν θέλει το \% ποσοστό } \frac{9}{11} \cdot 100 = \frac{900}{11} \%$$

Δ3

α) Το μίγμα ψύχεται γιατί σε χαμηλή θερμοκρασία, με βάση την αρχή Le Chatelier ευνοείται η εξώθερμη αντίδραση, άρα η θέση της χημικής ισορροπίας μετατοπίζεται προς τα δεξιά (προς σχηματισμό του NO_2).

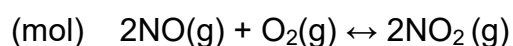

XI   10   10   20

$$K_c = \frac{[\text{NO}_2]^2}{[\text{NO}]^2[\text{O}_2]} = \frac{4V}{10} \Rightarrow K_c = 4$$

γ) Αφού αυξάνεται η ποσότητα του NO₂ στη νέα χημική ισορροπία, η θέση της χημικής ισορροπίας μετατοπίστηκε προς τα δεξιά. Για να συμβεί αυτό πρέπει να μειωθεί ο όγκος (αυξάνεται ακαριαία η πίεση) οπότε με βάση την αρχή Le Chatelier η θέση της χημικής ισορροπίας θα πάει στα λιγότερα moles αερίων άρα δεξιά.

Τα τελικά moles NO₂ n' = 20 + 0,25 * 20 = 25 mol

XI   10   10   20

μεταβολή   → ↓V   V₂ < V₁ = 10L

αντ/παρ   -2y   -y   +2y

NXI   10-2y   10-y   20+2y   2y+20=25 ⇒ y=2,5

(5   7,5   25)

Σταθερή θερμοκρασία άρα ίδια K_c

$$K_c = \frac{[\text{NO}_2]^2}{[\text{NO}]^2[\text{O}_2]} = \frac{25 * 25 * V_2}{5 * 5 * 7,5} \Rightarrow V_2 = 1,2L \text{ άρα } \Delta V = 8,8L$$

Δ4

Επειδή ο αριθμός των αερίων μορίων είναι μικρότερος στο δεύτερο μέλος της χημικής εξίσωσης (3→1) θα πρέπει να έχουμε υψηλή πίεση ώστε με βάση την αρχή Le Chatelier η θέση της χημικής ισορροπίας να μετατοπιστεί προς τα λιγότερα mol αερίων δηλαδή δεξιά (προς το σχηματισμό HNO₃).

Δ5

V₁ L HNO₃ 10M

V₂ L NH₃ 5M

Τα οποία αντιδρούν μεταξύ τους

n_{HNO₃} = 10V₁ mol

n_{NH₃} = 5V₂ mol

mol   HNO₃ + NH₃ → NH₄NO₃

αρχ   10V₁   5V₂

αντ/παρ   -10V₁   -5V₂   +10V₁

$$\text{τελ} \quad 0 \quad 5V_2 - 10V_1 \quad 10V_1$$

Ισχύει ότι $V_{\text{τελ}} = V_1 + V_2$

ΔΙΕΡΕΥΝΗΣΗ

(I) $10V_1 = 5V_2$

Στο τελικό δ/μα έχουμε NH_4NO_3 άρα το διάλυμα θα είναι όξινο

(II) $10V_1 > 5V_2$

Στο τελικό δ/μα έχουμε NH_4NO_3 και HNO_3 άρα το διάλυμα θα είναι όξινο

(III) $10V_1 < 5V_2$ δηλαδή σε περίσσεια η NH_3

Στο τελικό δ/μα έχουμε NH_4NO_3 και NH_3 άρα το διάλυμα θα είναι ρυθμιστικό.

Αφού το διάλυμα είναι ουδέτερο στους 25°C $\text{pH} = \text{pOH} = 7$

Από την εξίσωση Henderson-Hasselbalch οξέως βάσης

$$\text{pOH} = \text{pK}_b + \log \frac{C_{\text{οξέως}}}{C_{\text{βάσης}}} \Leftrightarrow 7 = 5 + \log \frac{C_{\text{NH}_4\text{NO}_3}}{C_{\text{NH}_3}} \Leftrightarrow 2 = \log \frac{\frac{10V_1}{V_1 + V_2}}{\frac{5V_2 - 10V_1}{V_1 + V_2}} \Leftrightarrow$$

$$100 = \frac{10V_1}{5V_2 - 10V_1} \Leftrightarrow 500V_2 - 1000V_1 = 10V_1 \Leftrightarrow \frac{V_1}{V_2} = \frac{50}{101}$$